

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. д.-р Надя Велинова-Соколова,

СУ „Св. Климент Охридски“, Стопански факултет

ПН 3.8 Икономика (Финансово отчитане и анализ на финансови инструменти - иновативни методи на обучение по счетоводство и финанси– на български и английски език)

върху научните трудове за участие в конкурс за заемане на академична длъжност

„ДОЦЕНТ“ по професионално направление 3.8. Икономика (Застрахователно и социално дело), обявен в ДВ, бр. 20 от 08.03.2024 г.

с кандидат единствен – ст. преп. д-р Радостин Григориев Вазов

Рецензията е изготвена на основание на Заповед РД 38-209/09.05.2024 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ и е структурирана в шест части.

I. Оценка за съответствие с минималните национални изисквания на СУ „Св. Климент Охридски“

Кандидатът е представил пълен набор от изискваните документи по чл. 107, ал. 1 от ПУРПСЗАДСУ, като документацията е прегледна и коректна. Д-р Радостин Вазов е изпълнил изискванията на чл. 24 ал. 1 от ЗРАСРБ, отговаря на минималните национални изисквания (чл. 53 т. 4 от Правилник за прилагане на закона за развитието на академичния състав в Република България) и на допълнителните изисквания на СУ „Св. Климент Охридски“. Няма доказано по законоустановения ред плагиатство в научните трудове – не е получен писмен сигнал за плагиатство. *При праг от 400 т., д-р Вазов*

показва доказателства за събрани 479,28 т.

По група А, показател 1: ст. преп. д-р Радостин Вазов притежава Диплома от УНСС № 61, изд. на 30.09.2014 г. за присъдена образователна и научна степен „доктор“ по „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ въз основа на дисертационен труд на тема „Риск мениджмънт на паричните потоци на застрахователно дружество“ (50 т.)

По група В, показател 3: Депозирани е хабилитационен труд – монография на английски език на тема "Inovative Approaches to Insurance Company Cash Flow Management (contemporary theoretical aspects)", VUZF Publishing House "St. Grigorii Bogoslov", 2019, ISBN: 978-954-8590-54-9 с обем от 138 стр. (100 т.).

По група Г кандидатът има **254,28 точки** от изискуеми 200. В тази група е посочена допълнителна 2 – ра монография, която не е свързана с основния хабитационен труд. Представени са общо 3 статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в други бази данни с научна информация, които са в съавторство. По *показател 7* са представени 11 статии и доклади в нереперирани издания с научно рецензиране или редактирани колективни томове, от тях 2 са в съавторство с коректно редуцирано авторско участие. Депозирани са 2 студии с научно рецензиране, като едната от тях е съавторство и е представена една колективна монография, в която кандидатът е участвал в написването на една глава.

По група Д справка на кандидатът показва 147 цитирания (без самоцитирания) в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в нереперирани списания с научно рецензиране. Общо за *група Д* кандидатът събира **75 точки**.

По всички групи, кандидатът събира точки, които надхвърлят изискуемия минимален праг.

Кандидатът отговаря на всички допълнителни изисквания на СУ „Св. Климент Охридски“, като заема академична длъжност старши преподавател в ПН 3.8 Икономика. В трудови правоотношения в СУ „Св. Кл. Охридски“ е от 31.10.2023 г. съгласно трудов договор № РД-22 – 2285 от 31.10.2023 г. Има над 17 години преподавателски стаж в периода 2006 до 2023 г. във Висше училище по застраховане и финанси.

Въз основа на представеният доказателствен материал може да се направи заключение, че кандидатът Радостин Григориев Вазов **отговаря на минималните изисквания за заемане на академична длъжност „доцент“** съгласно чл. 24 ал. 1 от ЗРАСРБ, отговаря на минималните национални изисквания (чл. 53 т. 4 от Правилник за

прилагане на закона за развитието на академичния състав в Република България) и на допълнителните изисквания на СУ „Св. Климент Охридски“.

II. Изследователска дейност и резултати

2.1. Оценка на монографичния труд, творчески изяви или други публикации, съответстващи по обем и цялостност на монографичен труд, включваща оценка на научните и научно-приложните приноси на автора.

В обявеният конкурс за „доцент“ кандидатът е единствен участник. Участва с **хабилитационен труд**, публикуван като самостоятелна монография на тема "Inovative Approaches to Insurance Company Cash Flow Management (contemporary theoretical aspects)", VUZF Publishing House "St. Grigorii Bogoslov", 2019, ISBN: 978-954-8590-54-9. Основният принос на ст. преп. д-р Радостин Вазов е задълбоченият анализ на подробно разглеждане на ролята на паричните потоци за устойчивостта и развитието на застрахователните компании и как те влияят на рисковата изложеност и ситуации на компаниите. Трудът акцентира на факта, че в българската икономическа теория и практика въпросите и проблемите, свързани с управлението на паричните потоци, включително и в застраховането, са все още сравнително слабо разработени. Още по-оскъдни, почти липсващи, са разработките, посветени на управлението на риска в тази област. Практиката е доказала, че паричните потоци на бизнес организациите, включително и в застраховането, са икономическа категория, която е особено чувствителна и бързо реагира на всички, даже и на най-слабите сигнали и въздействия от страна на бизнес пространството. Монографията е структурирана в три глави. Първа глава представя теоретичните аспекти на паричните отношения в сферата на застраховането. Акцент във втора глава е поставен на анализа и управлението на паричните потоци на застрахователните дружества в сферата на общото застраховане. Третата глава показва концептуалната рамка на управлението на риска на паричните потоци в застрахователна компания.

Приносите могат да бъдат обобщени като научно-приложни и по-конкретно, свързани с класификация и структура на рисковете при паричните потоци, класификация и динамика на рисковете, свързани с паричните потоци в застрахователната дейност, както и разработка на методологически подходи за оценка на риска и рискова изложеност на застрахователните компании, основани на анализа на паричните потоци.

2.2 Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция

В конкурса за заемане на академична длъжност „доцент”, ст.преп. д-р Радостин Вазов е представил следните публикации:

Таблица 1. Публикации, представени по качествени и количествени признаци

№	Вид публикация	Авторство		Език на публикациите		Брой	Номерация в списъка на публикациите
		Самост.	В съавт.	Бълг.	Англ.		
1	Монография	2		1	1	2	2, 3
2	Студии	1	1	2		2	18, 19
3	Статии и доклади в т.ч.:	9	5	9	5	14	
3.1	В реферирани и индексирани		3		3	3	4, 5, 6
3.2	В нереперирани издания	9	2	9	2	11	7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
4	Глава от колективна монография		1	1		1	20
	Общо	12	7	14	6	19	

Публикациите, представени за участие в конкурса за доцент са общо 19, разпределени между тези на български (74%) и английски (26%), като преобладаващата част са самостоятелни публикации (71%) от цялата продукция за участие в конкурса.

В тематично отношение продукцията, с която кандидата участва отговаря на наименованието на обявения конкурс. **Основните приноси** могат да бъдат систематизирани в следните 4 тематични направления:

1. Научни приноси при изучаване на различни аспекти на застраховането и риск мениджмънта

Върху основата на цялостната информационна база е разработена и представена авторската методика на аналитичното изследване. Тя демонстрира последователността, логиката, изследователската технология, статистико-математическите техники, измерителни и оценъчни процедури, специализираната и адаптирана метрика, индикатори и пр. които са използвани в научните изследвания. Адаптирани и приложени са някои неизползвани досега в българската застрахователна практика, техники и технологии. Доразвиват се полезни теоретически и практико-приложни идеи в методологията, оценката на риска и рисковия мениджмънт в областта на паричните потоци на застрахователното дружество, което допринася за допълване и усъвършенстване на съществуващата теория и практика в изследваната област. Като приносен момент може да се посочи представянето на организационни и технически аспекти на мониторинга на рисковете при паричните потоци в застрахователните компании. Представени са насоки за диверсификация и реструктуриране на застрахователния портфейл с цел минимизиране на рисковете.

2. Научни приноси при изучаване на предприемачеството и иновациите

Приносите по това направление са свързани с фокусиране на вниманието върху границите на настоящите теории за предприемачеството, особено върху конструкции и взаимоотношения в „сивата зона“ между припокриващи се парадигми, нива на анализ и области на знанието. Този фокус осигурява систематично търсене на потенциалните възможности за развитие на нашето разбиране за предприемаческите феномени. Предлагат се поредица от насоки, в рамките на които ще се появят важни изследвания със значително въздействие върху нашето разбиране за предприемаческия феномен – и следователно за начина по който напредваме с анализа на предприемачеството. Като приносен елемент може да се определи предложената идея за устойчиво предприемачество като връзка между това, което трябва да се поддържа (т.е. природата, живота и общността) и което трябва да се разработи (включващо икономическите и не икономическите ползи за отделните лица, икономиката и обществото) чрез предприемачески действия. Изследва се как се променя потенциалната възможност за семеен бизнес в резултат на взаимодействията между подгрупите вътре и извън семейството и бизнеса, както и как тези подобности могат да се трансформират от предприемаческия процес. Проучен е и фактът, как се преплитат предприемаческият процес и понятието за социално емоционално богатство, за да се осигурят възможности за нови идеи за предприемаческото действие.

3. Научни приноси в областта на различни финансови и икономически въпроси в съвременните условия

Изследвани и анализирани са редица съвременни проблеми на застраховането, като необходимостта от системата „бонус – малус“ застрахователните иновации, алтернативните канали за дистрибуция, застраховането на катастрофични рискове посредством алтернативно трансфериране на риска, мобилно застраховане и интернет застраховане. Съществен принос в посочената област е представен интердисциплинарен поглед към редица значими икономически въпроси, свързани с предприемачеството и глобализацията, трансформацията на образованието, предприемаческите университети, управлението на инвестиционния риск в предприемаческата дейност и финансирането на стартиращи компании.

4. Практико-приложни приноси

Практико-приложните приноси на кандидата са свързани с участието в различни проекти, както и в създаването на модерен център за дистанционно обучение във ВУЗФ, включващ специализиран софтуер, система за видеоконферентно преподаване и електронна библиотека.

2.3. Цитиране от други автори.

От предоставената справка на забелязани цитирания е видно, че кандидатът има 147 цитирания, в т.ч. 39 в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове и 108 в монографии и колективни томове с научно рецензиране. Това потвърждава, че творческата продукция на кандидатът има известна разпознаваемост и се цитира от учени, както в страната, така и в чужбина.

2.4. Оценка на резултатите от участие в изследователски и творчески проекти и приложение на получените резултати в практиката.

Ст. преп. д-р Радостин Вазов има опит в участие в 11 изследователски и образователни проекти, в т.ч. 4 национални и 7 международен, в областта на научно-изследователската област по която работи. Кандидатът има доказан опит от практиката в сферата на професионалната си реализация.

III. Учебна и преподавателска дейност

Като преподавател във ВУЗФ д-р Радостин Вазов *води лекционни курсове* на български и английски език по дисциплини: „Публични финанси“, „Публични финанси и данъчен мениджмънт“, „Основи на финансите“, „Стратегически мениджмънт и иновации“, „Иновации в застраховането“, „Продуктово развитие и иновации в общото застраховане“, „Риск мениджмънт“, „Управление на риска и паричните потоци“, „Предприемачество и иновации“, „Социално осигуряване“, „Здравно осигуряване“, „Застраховане“. От учебната 2023/2024 г. е ръководител на Магистърска програма „Застрахователен и социален риск мениджмънт“ в Стопански факултет на СУ „Св. Климент Охридски“.

IV. Административна и обществена дейност

Д-р Радостин Вазов е бил член на съвета на директорите на Българска консолидационна компания, експерт по финансов анализ в Министерството на труда и социалната политика. Член е на Националния съвет на НЦДО и на Green Centre за устойчиви финанси и енергетика.

Професионалното развитие на кандидатът преминава през различни дейности и заемани отговорни позиции във Висшето училище по застраховане и финанси като изпълнителен директор, заместник-ректор по европейски проекти и продължаващо обучение, ръководител катедра „Бизнес администрация и мениджмънт“.

V. Критични бележки и препоръки.

Нямам конкретни бележки, но бих препоръчала участие в повече публикации в индексирани и реферирани публикации, съответно по-голяма международна видимост, респективно цитируемост.

VI. Заключение.

Налице са безспорни доказателства за изпълнение на изискванията на чл. 2б, ал. 2, чл. 24, ал. 1, 2 и 3, чл. 26, ал. 2 от ЗРАСРБ, както и чл. 53 и чл. 54 от ППЗРАСРБ, както и на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ за заемане на академична длъжност „ДОЦЕНТ“.

Това ми дава основание с пълна убеденост да дам своята **положителна оценка за кандидата ст. преп. д-р Радостин Вазов за заемане на академична длъжност „ДОЦЕНТ“ в ПН 3.8 Икономика (Социално и застрахователно дело).**

София, 22.06.2024 г.

Изготвил рецензията:

/проф. д-р Надя Велинова-Соколова/